

VERTIGO

Gratis filmmagazine

NIEUWS | INTERVIEWS | ARTIKELS | RECENSIES

*Een duizelingwekkende
dosis cinema*

A Most Violent Year

J.C. Chandor brouwt een broeierige cocktail van misdaad en romantiek

WHIPLASH

VIGGO MORTENSEN

FIFTY SHADES OF GREY

OSCARS

FOXCATCHER + POSTER

februari 2015 **#09**

DE FILM VAN HET JAAR!

Boyhood

EEN FILM VAN
RICHARD LINKLATER

6 OSCAR® NOMINATIONS © A.M.P.A.S.®

BEST PICTURE • BEST DIRECTOR • BEST ORIGINAL SCREENPLAY
BEST SUPPORTING ACTRESS • BEST SUPPORTING ACTOR • BEST FILM EDITING

3 GOLDEN GLOBE AWARDS®

BEST DIRECTOR • BEST MOTION PICTURE DRAMA
BEST SUPPORTING ACTRESS

Kruipt in je hart en gaat nooit meer weg.

- De Standaard

Onbeschrijflijk.

- P-Magazine

**Fascinerend...
volstrekt uniek.**

- De Morgen

**Mooier dan dit kan cinema niet worden.
Een film die bij machte is om misschien zelfs
uw leven te veranderen.**

- Humo

**Magisch...
een meesterwerk.**

- Metro

**Deze film is een geniaal cadeau.
Vergeet 'm niet aan jezelf te geven.**

- VRT

NOG STEEDS IN DE BIOSCOOP én
VERKRIJGBAAR op DVD, Blu-ray en iTunes

Lumière

Het jeugd film festival

ANTWERPEN
BRUGGE

JEFF
IN THE
DARK

KROKUS
VAKANTIE
2015

WWW.
JEUGDFILM
FESTIVAL
.BE

INFO EN WEDSTRIJD OP...
VERTIGOWEB.BE!

Wanhoop doet leven

Relaties springen na jaren kapot, de seizoenen zijn niet meer wat ze geweest zijn en in Parijs begaan enkele individuen wandaden met catastrofale gevolgen. Inderdaad, het lijkt de laatste tijd werkelijk overal huilen met de pet op.

Ook in de bioscoop is het de komende weken miserie troef. Van *A Most Violent Year*, de beklemmende thriller met rijzende sterren Oscar Isaac en Jessica Chastain, word je niet bepaald vrolijk. *Foxcatcher*, het waar-gebeurde relaas met Hollywoodknallers Steve Carell, Channing Tatum en Mark Ruffalo, doet meermaals de wenkbrauwen fronsen. En *Whiplash*, een zenuwslopend duel tussen karakterkoppen Miles Teller en J.K. Simmons, is niet bepaald mals voor zijn personages.

Toch dring ik erop aan om deze pareltjes een kans te geven. In de eerste plaats omdat je zo twee ontzagwekkende Oscarkandidaten en één onbegrijpelijke ongenomineerde te zien zal krijgen. Daarnaast omdat cinema niet altijd hapklaar moet zijn — straffe woorden van de man wiens 2014-favoriet *Guardians of the Galaxy* was.

Kommer en kwel kan net zoals pure popcornpret fantastische films opleveren. Films die trouwens doen inzien dat je eigen leventje al bij al best meevalt. En geef toe: alleen maar happy ends, dat begint ook te vervelen, nietwaar?

Aan zij die een vrolijke Valentijnsboodschap in dit nummer hadden verwacht: helaas, pindakaas! Naar verluidt draait er voor jullie wel één of andere onschuldige romantische komedie in de zalen. *Fifty Shades* en nog iets...

STEVEN TUFFIN
hoofdredacteur

@Waazinema

VANAF 11 FEBRUARI IN DE BIOSCOOP

www.jekino.be/dewedstrijd

LUCIFER

A FILM BY GUST VAN DEN BERGHE

Vanaf 18/02 in

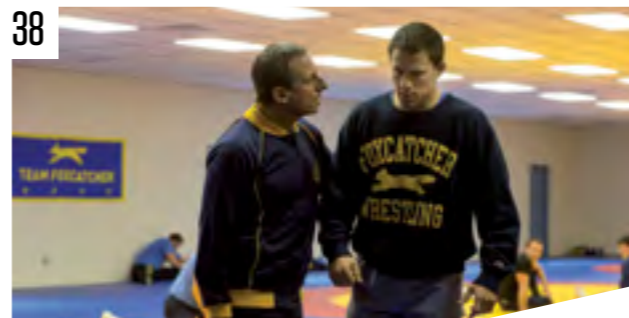
Antwerpen . Cinema Cartoon's
Antwerpen . Cinema Zuid
Brugge . Cinema Lumière
Brussel . Cinema Galeries
Gent . Sphinx
Koersel . The Roxy Theatre
Kortrijk . Budascoop
Leuven . Cinema ZED

www.LUCIFERTHEFILM.com

12

38

45

VERTIGO

Postbus 10009, 2000 Antwerpen
info@vertigoweb.be
www.vertigoweb.be

HOOFDREDACTEUR / BLADMANAGER Steven Tuffin – steven@vertigoweb.be
ADJUNCT-BLADMANAGER Karlijn Van de Cruys
MEDEWERKERS Ruben Nollet, Bernard Van de Popeliere, Kurt Vandemaele, Jimmy Van der Velde, Ewoud Ceulemans, Ben Van Alboom, Jonas Govaerts, Tom Rouvrois, Britt Valkenborghs, Anke Wauters, Nico Krols, Niels Putman, Chris Craps, Ive Stevenheydens
WEBREDACTIE Jimmy Van der Velde
EINDREDACTIE Werner Van den Bergh,
GRAFISCH ONTWERP Wouter De Boeck
FOTOGRAFEN Jo Voets, Greetje van Buggenhout
ILLUSTRATOR Xavier Truant
RECLAMEREGIE sales@vertigoweb.be
VERANTWOORDELIJKE UITGEVER Marc Boonen, postbus 10009, 2000 Antwerpen
DRUK Corelio Printing

Niets uit deze uitgave mag worden veevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, scan of op enige andere wijze, zonder voorafgaand schriftelijk akkoord van de uitgever.

[www.twitter.com/VERTIGObe](https://twitter.com/VERTIGObe)

www.facebook.com/VERTIGObe

FLASHFORWARD

CINÉ UPDATE

Nieuwsjes, nieuwsjes en nog meer nieuwsjes 8

ACHTER DE SCHERMEN

Marie Brabant doet magische dingen met make-up 9

FILMFAN

Wim Oosterlinck heeft zijn twijfels over de Oscars 10

CLOSE-UP

A MOST VIOLENT YEAR

J.C. Chandor duikt in de diepten van het ondernemerschap 12

WHAT WE DO IN THE SHADOWS

Jemaine Clement zet de vampierfilm in zijn hemd 16

OSCAR & DE WOLVEN

Een vooruitblik op de Academy Awards 18

LE MERAVIGLIE

Sam Louwyck verwezenlijkt zijn dromen 22

VRAAGSTUK

Is porno de blockbuster van de toekomst? 26

LUCIFER

Gust Van den Berghe herschept de werkelijkheid 30

SPECTRUM

Yervant Gianikian en Angela Ricci Lucchi knippen en pakken 32

WHIPLASH

Damien Chazelle gaat tot op het bot voor jazz 34

FOXCATCHER

Bennett Miller en het moderne Amerika 38

LOIN DES HOMMES

Viggo Mortensen heeft hoop voor de mensheid 41

POINT OF VIEW

RECENSIES

De wedstrijd, Wild Card, Kingsman: The Secret Service, American Sniper, Seventh Son 45

BESTE.FILM.OOIT.

Prince of the City: Van undercover tot klassieker 46

Het laatste nieuws van de filmfrontlinie

Retro-futuristische Barman

Dat de nieuwe film van Tom Barman *The Alcoholics* heet, wisten we al. Dat het relaas draait rond een medewerker van een nachtclub in Miami die betrokken raakt bij drugs-smokkel en zo in een retro-futuristisch afkickcentrum aan de Baskische kust belandt, is dan weer nieuw.

Weg, Winnipeg

De nieuwste film van Geoffrey Van Enthoven zou oorspronkelijk *Winnipeg* heten, maar toen de *Hasta la vista*-cineast niet meer in Canada kon filmen, werd dat plan overboord gegooid. Na een stevige brainstormsessie gaat de tragikomedie over een identiteitswissel nu door het leven als *Broer*.

Kaviaar voor Caviar

The Diary of a Teenage Girl, de eerste Amerikaanse film van het Belgische productiehuis Caviar, werd warm onthaald op het Sundance Film Festival. Gevolg: Sony Pictures Classics verspreidt de film wereldwijd. De Europese première vindt plaats tijdens de 65e Berlinale.

ACHTER DE SCHERMEN

Terug naar morgen

Hoofdmaquilleuse Marie Brabant verandert gedaantes

tekst KURT VANDEMAELE foto JO VOETS

Sum of Histories is de internationale titel van de film die tijdens de opnames nog *Alles voor Lena* heette, maar nu definitief herdoopt is tot *Terug naar morgen*. De debuutfilm van regisseur Lukas Bossuyt moet een liefdesverhaal worden met een scifi-toets en vertrekt vanuit de vraag: 'Wat zou je doen als je een e-mail naar het verleden kon sturen?'

Koen De Graeve en Robrecht Vanden Thoren spelen ook hoofdrollen, maar het is Matteo Simoni die zich op de foto door drie dames onder handen mag laten nemen om speelklaar te zijn. De dame links naast hem is hoofdmaquilleuse Marie Brabant, een Franstalige Brusselse die vooral voor Vlaamse films werkt. Zo was ze verantwoordelijk voor de tatoeages van Veerle Baetens in *The Broken Circle Breakdown*. En de acteurs van *Brasserie Romantiek* hadden er nooit zo romantisch uitgezien als zij hen niet onder handen had genomen.

Dat Brabant van over de taalgrens is, maakt haar enorm geliefd in Vlaanderen. Want filmproducties in ons land kloppen vaak aan bij de andere gemeenschappen om subsidies te verzamelen. Wat meteen verklaart waarom Vlaamse films voor een deel met Franstalig personeel gemaakt worden.

Simoni zal er niet wakker van liggen. Geschminkt worden door Brabant en haar assistentes Fabienne Adam (links) en Lili Dang-Vu (rechts): veel acteurs zouden er speciaal de taalgrens voor oversteken. Of een tijdreis voor maken. ▣

VANAF 30 SEPTEMBER IN DE BIOSCOOP

@VdmKurt

Klein Oscarfeestje

Met de animatiefilm *The Song of the Sea* is België toch een beetje vertegenwoordigd op de Oscars. Het Luikse bedrijf Digital Graphics verzorgde namelijk de inkleuring, de *texturing* en de digitale effecten van de film. En voor we het vergeten: go, Marion Cotillard, go!

Amerikaanse behandeling

Ze hebben in de Verenigde Staten een boon voor thrillers van Vlaamse makelij. Na het tumultueuze *The Loft*-avontuur van Erik Van Looy wordt later dit jaar Hans Herbots' *De behandeling* uitgebracht in de Amerikaanse zalen. De kers op de taart na een mooie festivalcarrière.

50 tinten Messi

Een Oscarnominatie zat er niet in, maar de kortfilm *Baghdad Messi* van de Vlaams-Koerdische Sahim Omar Kalifa heeft wel de kaap van de vijftig internationale prijzen bereikt. Dit dankzij de hoofdprijs op het Internationale Filmfestival van Irvine in de Verenigde Staten. Champagne!

FILMFAN

Wim Oosterlinck

Februari is awardshowmaand. Zowel de Oscars als de Grammy's worden uitgereikt. En traditiegetrouw stijgt ook de awardkoorts bij radiozender Q-music, waar presentator **Wim Oosterlinck** de Wimmies uitreikt. Een gesprek over prijzen, indrukwekkende filmzalen en — met Valentijn in het vooruitzicht — films die het hart verwarmen.

tekst BRITT VALKENBORGHs foto GREETJE VAN BUGGENHOUT

Durf jij jezelf een filmfan te noemen?

WIM OOSTERLINCK: "Absoluut. Ik durf zelfs te zeggen dat ik één of andere vreemde obsessie heb voor filmzalen. In het buitenland ga ik op zoek naar de mooiste, oudste bioscopen en hun achterliggende verhalen. Zo zag ik ooit een film in een prachtige Cubaanse cinema. En het Chinese Theatre in Los Angeles is ongetwijfeld de indrukwekkendste filmzaal ter wereld."

Een echte film liefhebber heeft ongetwijfeld meerdere lievelingsregisseurs, maar wie is jouw nummer één?

"Lars von Trier, tot twee jaar geleden ook de regisseur van mijn favoriete film, *Dancer in the Dark*."

Welke prent kon *Dancer in the Dark* overtreffen?

"*La vie d'Adèle* van Abdellatif Kechiche. Sorry, Lars, maar die film heeft mijn leven op zijn kop gezet. De manier waarop de regisseur het gezicht van het titelpersonage in beeld brengt en het ongeziene naturel waarmee de hoofdactrice haar speelt, dat had ik nog nooit gezien. Het is trouwens ook een film die ik schaamteloos durf op te dringen aan mijn naaste vrienden. (*lacht*)"

Jij bent de host van de Wimmies, je eigen ludieke awardshow. Hoe belangrijk zijn prijzen voor je filmkeuze?

"Ik heb het grote belang van het Filmfestival van Cannes pas echt ingezien nadat *La vie d'Adèle* daar de Gouden Palm won. Over de Oscars heb ik gemengde gevoelens. Meestal vind ik de winnaars niet honderd procent terecht. Zoals *Gravity* vorig jaar. Er zijn gewoon te veel internationale filmparels waar Amerikaanse films niet aan kunnen tippen."

Behalve awardshowmaand is februari ook de maand van de liefde. Van welke romcom durf je hardop te zeggen dat je hem al meerdere keren bekeken hebt?

"Het is een publiek geheim dat *Notting Hill* een van mijn favoriete films is. Twee jaar geleden organiseerde ik zelfs een speciale voorstelling in Kinopolis Gent voor al mijn luisteraars die de film nog nooit gezien hadden. Ik zorgde voor voldoende Kleenex in de zaal. Een memorabel moment."

Laten we de negatieve connotatie van romantische films even vergeten: wat vind jij de perfecte datefilm?

"LA VIE D'ADELE HEEFT MIJN LEVEN OP ZIJN KOP GEZET!"

"De betere films in het genre zijn voor mij *Before Sunrise* en *Before Sunset* van *Boyhood*-regisseur Richard Linklater. Dat vind ik goeie voorbeelden van films die over liefde en relaties gaan, maar die geen sappige of melige rommel tonen."

Wie was je eerste movie crush?

"Dat moet Angelina Jolie in *Tomb Raider* geweest zijn. Een prachtig voorbeeld van hoe ik een slechte film zag enkel en alleen vanwege de hoofdactrice. Ik stond in de bioscoop, zag de poster en moest de film zien. Ik ben vervolgens de zaal binnengestapt en heb twee uur lang zitten staren naar Jolies oogverblindende schoonheid."

Welke ravissante schoonheid doet je hart nu sneller slaan?

"Mijn recentste bonen zijn voor Emma Watson en Jennifer Lawrence. Maar eerlijk: eigenlijk overkomt zo'n *movie crush* me heel regelmatig. (*lacht*)" ▣

@Bvalkenborghs

Wim Oosterlinck presenteert elke weekdag van 16 tot 18 uur *De Wim O Show* op Q-music.

A MOST VIOLENT YEAR

In *A Most Violent Year*, het bezwerende misdaaddrama van *Margin Call*-regisseur **J.C. Chandor**, wordt een ambitieuze ondernemer langs alle kanten belaagd. De overheid, zijn concurrenten, zelfs zijn gezin, allemaal duwen ze hem richting afgrond. Toch blijft hij op de top mikken. “Ik heb het de arme kerel niet makkelijk gemaakt.”

tekst **STEVEN TUFFIN**

Hello, Belgium!” Voor een cineast die enkele dagen eerder te horen kreeg dat zijn nieuwste film — ondanks de beloftevolle buzz — geen enkele Oscarnominatie scoorde, klinkt J.C. Chandor opvallend opgewekt.

“Ondertussen ken ik het klappen van de zweep”, lacht de 41-jarige spraakwaterfall uit New Jersey. “Toen ik in 2012 kans maakte op de Oscar voor Beste Originele Scenario voor mijn debuutfilm *Margin Call*, leek dat de grootste verrassing aller tijden. Dat Robert Redford vorig jaar niet genomineerd werd voor zijn huzarenstukje in *All Is Lost*, was dan weer compleet van de pot gerukt (*het Hollywoodicoon neemt het in Chandors tweede langspeler in zijn uppie op tegen Moeder Natuur*

nadat zijn jacht lek was geraakt, ST). Dit jaar ben ik vooral blij dat er tal van Amerikaanse toppers meedingen. Films als *Whiplash*, *Foxcatcher*, *Boyhood* en *The Grand Budapest Hotel* bewijzen dat we niet alleen in superhelden en sequels geïnteresseerd zijn.”

Twee vliegen

A Most Violent Year, Chandors jongste worp, had perfect in dat rijtje gepast. Het gaat om een volwassen misdaaddrama waarin karakterontwikkeling en sfeerschepping het halen van flitsende montagesequenties en gratuite geweldballetten. Sterren in wording Oscar Isaac en Jessica Chastain schitteren zij aan zij met gevestigde waarden als Albert Brooks en Peter Gerety. Isaac vertolkt Abel Morales, een immigrant die in het New York van begin jaren

tachtig het stookoliebedrijf van zijn schoonvader heeft overgenomen. Chastain speelt zijn echtgenote en boekhoudster. Net wanneer het stel op het punt staat een belangrijke deal te sluiten, begint het aantal gewelddadige voorvallen in hun omgeving exponentieel toe te nemen.

“Na *All Is Lost* speelde ik met twee ideeën”, vertelt Chandor enthousiast. “Enerzijds wou ik een romantisch drama maken over een koppel en de stormen die hun relatie moet doorstaan. Ze willen hun bedrijf uitbouwen, maar dat gaat natuurlijk niet zonder slag of stoot. Tegelijkertijd broadde ik op een prent over geweld. Ik vind filmgeweld enorm fascinerend, en dan vooral het idee van escalatie. Iemand doet iets verschrikkelijks, wat leidt tot een opeenstapeling van nog verschrikkelijker dingen. Toen ik op het idee kwam de twee projecten te combineren, beleefde ik een heus eureka-moment. Het zou zowel een interessantere als een originelere film opleveren.”

Tijdens zijn research kwam Chandor terecht bij het jaar 1981. Dat was niet alleen het jaar van de inhuldiging van president Ronald Reagan en de lancering van MTV, maar ook de periode waarin het aantal misdrijven in New York City een duizelingwekkend hoogtepunt bereikte. “Veel mensen beseffen niet hoe gevaarlijk de Big Apple destijds was. Nu lopen toeristen zorgeloos over Times Square. Vroeger was dat een plein vol sekscinema’s, waar prostituees en junkies naar hartenlust hun ding deden. Nu wandelen mensen onbezorgd over Brooklyn Bridge. Vroeger kon dat tochtje je je geld maar ook je leven

kosten. In 1981 ging het er zo slecht aan toe dat de New Yorkse politici en politie wel moesten ingrijpen. Het was het begin van de transformatie naar wat de stad nu is.”

Kinderogen

In *A Most Violent Year* ondergaat ook protagonist Abel een drastische gedaanteverwisseling. “Eigenlijk ervaart hij de dingen zoals ik ze ervoer in 1981”, verklaart Chandor. “Ik was een jaar of acht en ontdekte elke dag nieuwe dingen. Op die leeftijd beseft je dat de wereld veel groter is dan de bubbel waarin je tot dan toe leefde. Natuurlijk is Abel een volwassen man, maar zijn migrantenachtergrond zorgt ervoor dat hij bepaalde zaken met kinderogen en een zekere naïviteit bekijkt. Hij beseft dat zijn schoonvader niet altijd even koosjer te werk is gegaan en weet dat zijn concurrenten niet terugdeinzen voor een afpersing hier en een overval daar. Maar hij wil zijn bedrijf uitbouwen zonder in de criminaliteit te belanden.”

Als ik opmerk dat de vroege eighties er in films normaliter blitser uitzien, is Chandor niet te houden: “Het verleden doet rare dingen met mensen. Ze beginnen het steevast te verheerlijken of uit te vergroten. De realiteit is veel saaier. Eigenlijk moet je het heden zien als de optelsom van het verleden. Als je door een straat wandelt, zie je vooral het resultaat van de laatste tien jaar.”

“Trouwens: het kringetje van mensen dat zich bezighoudt met de laatste nieuwe ontwikkelingen op het vlak van lifestyle is ontzettend klein. Jan met de pet is in de

eerste plaats bezig met zijn werk, woning en kroost. Natuurlijk wil hij er goed uitzien en stijlvolle meubels kopen. Maar hij is geen trendsetter, hij is een trendvolger. Dat geldt ook voor Abel. Daarom zijn we op zoek gegaan naar meubilair — zetels, gordijnen, noem maar op — met een seventies-look. Qua kledij is men vaak net iets meer up-to-date. Vandaar dat Abels echtgenote stukken draagt van Armani, hét modehuis van die tijd.”

“Als ik een film over een bende coole kids had gemaakt, had hij er waarschijnlijk flitsender uitgezien. Maar dat is nu eenmaal niet het geval. Abel is een dertiger die het koste wat het kost wil maken. Hij is een *family man* en een ondernemer. Daarom verkoos ik een realistische aanpak boven een verhipte.”

Moreel moeras

Waarheidsgetrouwheid ligt Chandor duidelijk na aan het hart. “Ik mijd film-clichés als de pest. Kijk naar de sector waarin Abel werkzaam is. Normaliter denk je bij dit soort cinema automatisch aan afvalverwerking. Werkelijk elk maffialid uit de filmgeschiedenis lijkt een dergelijk bedrijf te runnen. (*lacht*) Tijdens de voorbereidingen stuitte ik echter op de stookoliebusiness. Dat is een branche waarop ontzettend veel migranten à la Abel zich stortten. Daarnaast wist ik dat de trucks waarin het goedje vervoerd wordt interessant visueel materiaal zouden opleveren.”

Nog zo’n atypisch element voor dit soort cinema is de twijfel waarmee het hoofdpersonage kampt. “Thrillers draaien vaak rond de een of andere mysterieuze samenzwering. Dat idee wou ik ondermijnen. Abel weet nooit wat er juist gaande is. Heeft een van zijn concurrenten het op hem gemunt? Gaat het om een noodlottige samenloop van omstandigheden? Of zit het allemaal nog ingewikkelder in elkaar?”

“We leven in een tijd waarin cinema niet langer zwart-wit hoeft te zijn. Zelfs blockbusters durven verhalen met grijs tinten te vertellen — kijk naar de *Dark Knight*-trilogie van Christopher Nolan. Die vrijheid omarm ik maar al te graag. Abel bevindt zich niet in een duidelijk afgelijnd universum

waar alles volgens bepaalde regeltjes en codes verloopt. Zijn zoektocht doet hem terecht komen in een moreel moeras, waar elk antwoord nog meer vragen oproept. Vragen waarop hij het antwoord vaak zelfs niet wil weten.”

Creatief boekhouden

Eén vraag zie ik wel graag beantwoord: is Abel in Chandors ogen een crimineel? “De man droomt van een Rockefellerachtige status en rijkdom. Om zulke dingen te verwezenlijken, moet je compromissen sluiten. Hoe ver je daarin gaat, heeft natuurlijk gevolgen voor je geweten. Bovendien zijn er verschillende soorten compromissen. Enerzijds gaat Abel gebukt onder het onderzoek dat een aanstormende procureur tegen zijn bedrijf voert. Anderzijds lijkt er geen ontkomen aan de spiraal van geweld in het stookoliewereldje. Nee, ik heb het de arme kerel niet makkelijk gemaakt. (*lacht*)”

“Kijk: iedereen sluit compromissen — zelfs Steven Spielberg. Hoewel hij al jaar en dag op de Hollywoodtroon prijkt, moet hij nog steeds met duizend-en-een dingen rekening houden als hij een film

maakt. Dat hoort er nu eenmaal bij als je producties maakt die honderden miljoenen dollars kosten. Maar hetzelfde geldt voor jou en mij. Iedereen maakt zich wel eens schuldig aan ‘creatief boekhouden’, zowel letterlijk als figuurlijk. Maakt dat van ons criminelen? Nee, maar de grens met frauderen is flinterdun. En die overschrijden maakt een wereld van verschil.”

Mocassins

Aan het einde van ons telefoongesprek vraagt Chandor een gunst: “*Tell your readers it’s not just some boring drama.*” En inderdaad: twee grote actiesequenties behoren tot de spannendste die je in tijden in de bioscoop hebt kunnen bekijken. In de eerste speelt een van Abels trucks een belangrijke rol — “Zoals gezegd: ik wist dat die tuigen verbluffend beeldmateriaal zouden opleveren.”

Nog straffer is een lange scène waarin Abel een van zijn belagers achternazit. “Daar ben ik ongelooflijk trots op. Op papier was het een typische *chase sequence*, maar tijdens de opnames besepte ik dat we iets speciaals aan het schieten waren. Ook hier droeg ik

realisme hoog in het vaandel. Als Abel een donkere tunnel in rijdt, kan hij — én de kijker — minuten lang geen hand voor ogen zien. Met een verschrikkelijk beklemmend gevoel tot gevolg. Daarna, als hij te voet verder moet, verloopt dat allesbehalve vlot omdat hij mocassins draagt. Dat onze hoofdacteur keer op keer op zijn bek ging, maakte dat des te duidelijker. Hij kon er niet om lachen toen ik vertelde dat een van zijn valpartijen de *final cut* had gehaald. Maar vertel dat vooral niet verder.”

Woeps... ▣

VANAF 4 FEBRUARI IN DE BIOSCOOP

@Waaanzenema

» NOT SO GANGSTER

J.C. Chandor geeft grif toe dat hij de blauwdruk van de gangsterfilm heeft gebruikt om op een toegankelijke manier diepzinnige dingen te vertellen. Op onze webstek tref je gelijksoortige genre-oefeningen aan.

“WE LEVEN IN EEN TIJD WAARIN CINEMA NIET LANGER ZWART-WIT HOEFT TE ZIJN. ZELFS BLOCKBUSTERS DURVEN VERHALEN MET GRIJSTINTEN TE VERTELLEN.”

WHAT WE DO IN THE SHADOWS

SPINAL VAMP

Hebben we nood aan nog een vampierfilm? Wel als die het genre op hilarische wijze op zijn kop zet. Dat is precies wat *What We Do in the Shadows* van **Jemaine Clement** doet. “Gelukkig is het publiek bloedzuigers nog niet moe.”

tekst **JIMMY VAN DER VELDE**

Wat zou je over een vampier willen weten als je hem aan de hoektand kon voelen?” Jemaine Clement (41) is verrast als die vraag aan hem wordt voorgelegd. “Ik zou vooral logische dingen vragen”, zegt hij na een korte stilte. “Hoe het voelt om in een vleermuis te veranderen? Hoe beleef je de geschiedenis? Wat zijn de voordelen van onsterfelijkheid?”

Een interview met een ondode bloedzuiger was handig researchmateriaal geweest voor *What We Do in the Shadows*, de komedie die de Nieuw-Zeelandse grapjas samen met kompaan Taika Waititi regisseerde, en waarin het duo ook meespeelt. De film dient zich aan als een *mockumentary* waarin een cameraploeg het dagelijkse leven van

vier samenlokkende vampiers — de ladykiller Vladislav, de flamboyante Viago, de ex-nazi Deacon en de 8000 jaar oude oppervampier Petyr — op de voet volgt. De nachtwezens lokken slachtoffers in de val, lopen weerwolven tegen het lijf en bereiden zich voor op een spetterend monsterbal.

Jackson to the rescue

Het idee voor de film spookte al sinds begin vorig decennium door Clements brein. “Taika en ik goten het concept in 2006 in een kortfilm, maar ik ging daarna mijn eigen weg. Niemand wou een langspeelversie financieren en ik was druk bezig met *Flight of the Conchords*”, verduidelijkt hij. “Toen we opnieuw tijd hadden om ons op het project te concentreren, merkten we dat het materiaal nog altijd heel grappig was.”

Het hielp dat het Nieuw-Zeelandse filmklimaat door de jaren heen gunstiger was geworden. “Er worden steeds meer films gemaakt. Het gaat er allemaal veel professioneler aan toe.” Sterker nog: Clement en zijn kompanen kregen hulp van Peter Jackson, de man die eigenhandig de filmindustrie van de Kiwi-natie nieuw leven had ingeblazen. “Zonder zijn hulp had de film er helemaal anders uitgezien. Nu bevat hij een knap staaltje special effects”, vertelt Clement trots.

Eén hindernis werd gevreesd. Tien jaar terug hadden vampierfilms de populaire cultuur nog niet overspoeld, maar na het succes van *True Blood* en *Twilight* was dat helemaal anders. “De kans bestond dat vampiers ondertussen het publiek de keel zouden uithangen. Gelukkig bleek dat niet het geval.” *Shadows* was een kassucces in eigen land

en werd op menig filmfestival overstelpt met positieve reacties.

Voor de eigenzinnige humor wordt zowel door pers als publiek gesmaakt. Kijken wat op de lachspieren werkt, is voor Clement een proces van wikken en wegen. “We doen in de eerste plaats dingen die we zelf grappig vinden. Als iets niet werkt, zoeken we samen met de andere acteurs naar manieren om het materiaal te verbeteren. Het helpt natuurlijk ook dat je met inspiratiebronnen als *Spinal Tap*, *Blackadder* en *The Office* weet dat je op een universeel soort lolbroekerij mikt.”

Nee tegen jaknikken

Succes is leuk, maar Clement is er niet actief naar op zoek. “Het belangrijkste is dat ik me creatief kan uiten. Hoe dat gebeurt, is minder belangrijk.” Onlangs acteerde hij nog in twee

films en hij staat op het punt de gitaar weer ter hand te nemen. Een duidelijk toekomstbeeld is er niet. “Ik heb geen idee hoe ik mijn carrière zou moeten omschrijven”, lacht de acteur-regisseur. “Mijn volgende stap is ook voor mij een groot raadsel.”

Toch laat hij aantrekkelijke kansen niet liggen. Na *Flight of the Conchords* kwam Hollywood bij hem aankloppen, wat hem opvallende rollen opleverde in onder meer *Dinner for Schmucks* en *Men in Black 3*. “Het is leuk om dergelijk grootschalige projecten te doen. Het grote nadeel is dat je je bek niet mag opentrekken. Jaknikken is de boodschap in Tinseltown.”

Daarom verkiest Clement creatieve vrijheid. “Het is moeilijker om geld te verzamelen en een brede bioscooprelease te pakken te krijgen, maar toch werk ik het liefst onafhankelijk.” Dat hij opnieuw

in de regisseursstoel zal kruipen, sluit hij niet uit. Maar de kans dat we hem eerder op de buis terugzien, is groot, aangezien hij net twee nieuwe formats heeft gepitcht. “Televisie blijft een dankbaar medium om voor te werken en biedt me de vrijheid waar ik naar snak.”

VANAF 4 FEBRUARI IN DE BIOSCOOP

@TheJimeister

» VROLIJKE VAMPIERS

In een ver filmverleden waren bloedzuigers angstaanjagende wezens die de bioscoopbezoeker steevast de stuipen op het lijf joeg. Op *Vertigoweb.be* werpen we echter een blik op hun grappigere soortgenoten.

OSCAR & DE WOLVEN

In sommige kringen is het bon ton om filmjournalisten af te doen als een roedel cynische roofdieren. Nonsens, natuurlijk! Om onze gedeelde passie voor de zevende kunst in de verf te zetten vroegen we negen collega-wolven naar hun persoonlijke favorieten — *should wins* — en vermoedelijke winnaars — *will wins* — van het 87^e Academy Award-gala, dat op zondag 22 februari plaatsheeft.

BESTE VROUWELIJKE BIJROL

Patricia Arquette
Boyhood

Laura Dern
Wild

Keira Knightley
The Imitation Game

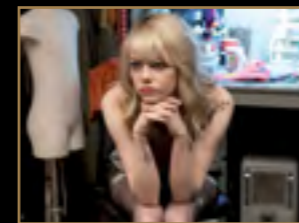
Emma Stone
Birdman

Meryl Streep
Into the Woods

ERIK STOCKMAN
HUMO

SHOULD WIN: “Patricia Arquette. Zorgde met haar “*I just thought there would be more*”-monoloogje voor een van de grootste kippenvelmomenten van 2014.”

WILL WIN: “Patricia Arquette. Een Oscar die moet worden gezien als een symbolische bekroning voor de héle cast van *Boyhood*.”

ROEL VAN BAMBOST
EX-VRT

SHOULD WIN: “Emma Stone en Patricia Arquette zijn voor mij evenwaardige keuzes. Maar ik heb een lichte voorkeur voor Emma Stone.”

WILL WIN: “De Academy zal wellicht gaan voor Patricia Arquette.”

JAN TEMMERMAN
DE MORGEN

SHOULD WIN: “Patricia Arquette, want door haar vertolking had de film ook wel *Motherhood* kunnen heten.”

WILL WIN: “Patricia Arquette.”

JEROEN STRUYS
DE STANDAARD

SHOULD WIN: “Edward Norton. *Birdman* is een ode aan het acteren en aan enkele straffe acteurs.”

WILL WIN: “J.K. Simmons. Een degelijke vertolking maar ook niet meer dan dat.”

PATRICK DUYNSLAEGHER
EX-KNACK FOCUS

SHOULD WIN: “Ethan Hawke, omdat deze danig onderschatte acteur zijn zoveelste schitterende non-nonsense-vertolking neerzet.”

WILL WIN: “J.K. Simmons, omdat hij eenieders favoriet is en de Academy weg is van dit soort over-the-top-vertolkingen.”

LIEVEN TRIO
METRO/PRIME/STUBRU/KLARA

SHOULD WIN: “Als het maar niet Robert Duvall wordt voor het strontvervelende en pathetisch naar Oscars hengelende *The Judge*.”

WILL WIN: “J.K. Simmons. Tot voor kort de man van ‘ik ken hem van ergens, maar van waar toch?’, vanaf nu voor eeuwig ‘die zot uit *Whiplash*’.”

BESTE MANNELIJKE BIJROL

Robert Duvall
The Judge

Ethan Hawke
Boyhood

Edward Norton
Birdman

Mark Ruffalo
Foxcatcher

J.K. Simmons
Whiplash

BESTE VROUWELIJKE HOOFDROL

Marion Cotillard
Deux jours, une nuit

Felicity Jones
The Theory of Everything

Julianne Moore
Still Alice

Rosamund Pike
Gone Girl

Reese Witherspoon
Wild

CHRIS GRAPS
HET BELANG VAN LIMBURG

SHOULD WIN: “Julianne Moore. Ze is altijd steengoed. Toch zou ik ook graag Rosamund Pike zien winnen. Alleen al omdat ze er heel sexy uitziet en die kerel uit *De Smurfen* keelt in *Gone Girl*.” (Craps heeft het over Oscarpresentator Neil Patrick Harris, nvdv.)

WILL WIN: “Julianne Moore. Want: Jones is te onbeduidend, Pike speelt een dominante bitch en daar willen Amerikanen niets van weten, Witherspoons vertolking is aanvaardbaar maar eentonig, en Cotillard... ik denk dat Amerikanen te chauvinistisch zijn om haar een tweede gouden beeldje te gunnen.”

ERIK STOCKMAN
HUMO

SHOULD WIN: “Marion Cotillard. Ze slaagde er onder de vleugels van de Dardenes in om te doen vergeten dat ze Marion Cotillard is: geen geringe prestatie.”

WILL WIN: “Julianne Moore. Het is onvermijdelijk. Haar moment is gekomen.”

JAN TEMMERMAN
DE MORGEN

SHOULD WIN: “Marion Cotillard, want zij is ondanks haar sterstatus compleet geloofwaardig in *Deux jours, une nuit*.”

WILL WIN: “Julianne Moore, omdat Oscar dol is op personages met een erge ziekte.”

LIEVEN TRIO
METRO/PRIME/STUBRU/KLARA

SHOULD WIN: “Jake Gyllenhaal voor *Nightcrawler*. Maar aangezien die niet genomineerd is: Michael Keaton. De gelijkenissen tussen acteur en personage maken zijn vertolking nog een tikje sappiger.”

WILL WIN: “Eddie Redmayne kan volgens mij niet verliezen. Zieke rollen hebben altijd een meer dan gezonde kans bij de Academy. Kijk naar vorig jaar, toen Matthew McConaughey én Jared Leto bekroond werden voor *Dallas Buyers Club*.”

ROEL VAN BAMBOST
EX-VRT

SHOULD WIN: “Ik kan moeilijk kiezen tussen Michael Keaton en Benedict Cumberbatch, met een lichte voorsprong voor Keaton.”

WILL WIN: “Michael Keaton. Zijn collega's zullen zijn comeback ongetwijfeld weten te appreciëren.”

WARD VERRIJKEN
VRT

SHOULD WIN: “Benedict Cumberbatch, die heel intelligent en effectief de martelaar van een natie vertolkt.”

WILL WIN: “Eddie Redmayne, wegens de aard van zijn rol (een bestaand én zwaar gehandicapt personage), maar Michael Keaton zou op het eind net meer stemmen kunnen halen.”

BESTE MANNELIJKE HOOFDROL

Steve Carell
Foxcatcher

Bradley Cooper
American Sniper

Benedict Cumberbatch
The Imitation Game

Michael Keaton
Birdman

Eddie Redmayne
The Theory of Everything

DAVE MESTDACH
KNACK FOCUS

SHOULD WIN: “Alejandro González Iñárritu. Vond zichzelf opnieuw uit met *Birdman*. Ook Bennett Miller — Beste Regie in Cannes vorig jaar — zou niet misstaan.”

WILL WIN: “Richard Linklater. Al jaar en dag *critics' darling* en indieheld, ook al is hij meer een gedreven acteursregisseur dan een inventief stilist.”

PATRICK DUYNSLAEGHER
EX-KNACK FOCUS

SHOULD WIN: “Alejandro González Iñárritu, omdat het absurd is — al gebeurt het af en toe — dat de categorie Beste Film losgekoppeld wordt van die van Beste Regisseur. *Birdman* is intelligent en spectaculair, twee zaken die elkaar doorgaans uitsluiten.”

WILL WIN: “Richard Linklater.”

CHRIS GRAPS
HET BELANG VAN LIMBURG

SHOULD WIN: “Bennett Miller. *Foxcatcher* is dé film over het moderne Amerika. Het is een schande dat die geen nominatie voor Beste Film heeft gekregen.”

WILL WIN: “Richard Linklater, vanwege het originele concept van *Boyhood*.”

BESTE FILM

American Sniper
Clint Eastwood

Birdman
Alejandro G. Iñárritu

Boyhood
Richard Linklater

The Grand Budapest Hotel
Wes Anderson

The Imitation Game
Morten Tyldum

Selma
Ava DuVernay

The Theory of Everything
James Marsh

Whiplash
Damien Chazelle

WARD VERRIJKEN
VRT

SHOULD WIN: “*Boyhood*, want uniek in de filmgeschiedenis en een onvergetelijk ontroerende film.”

WILL WIN: “*Boyhood*, omdat de Academy monumentaal werk wil belonen — al zal het een nek-aan-nekrace worden met *Birdman*.”

JEROEN STRUYS
DE STANDAARD

SHOULD WIN: “*Boyhood*. Of *Birdman*.”

WILL WIN: “De Academy zal met *Boyhood* kiezen voor de film die de rest overschaduwt in ambitie en kracht van idee.”

DAVE MESTDACH
KNACK FOCUS

SHOULD WIN: “*Birdman*. De meest verrassende en meest cinematografische van het lijstje. *The Grand Budapest Hotel* is wat dat betreft een knappe eredame. Onterecht afwezig: *Foxcatcher* en *A Most Violent Year*. Onterecht aanwezig: *The Theory of Everything* en *The Imitation Game*.”

WILL WIN: “*Boyhood*. Mooie film. Sterk concept en opgroeien doet iedereen, al durft een mens bij de Academy-leden wel eens te twijfelen.”

Online vind je de overige favorieten en voorspellingen van onze collega-wolven.

BESTE REGIE

Alejandro G. Iñárritu
Birdman

Richard Linklater
Boyhood

Bennett Miller
Foxcatcher

Wes Anderson
The Grand Budapest Hotel

Morten Tyldum
The Imitation Game

LE MERAVIGLIE

ALS EEN DUITSER IN ITALIË

Sam Louwyck werd geboren in Brugge, woont in Oostende, maar is vooral een wereldburger. Dat onderstreept hij in het drama *Le meraviglie* door een Duitser te spelen die in het noorden van Italië bijen kweekt en vier dochters onderhoudt. “Ik herken mezelf helemaal in zijn verbeterd idealisme.”

tekst RUBEN NOLLET

Soms moet een acteur diep graven om zich voor te bereiden op een film. Maar in het geval van *Le meraviglie* kreeg Sam Louwyck (48) de research op een presenteerblaadje aangeboden. Zijn personage, Wolfgang, is namelijk gebaseerd op de vader van scenariste-regisseuse Alice Rohrwacher. De Duitser vestigde zich in het noorden van Italië om bijen te kweken en een gezin te beginnen. “Ik heb veel met hem opgetrokken”, vertelt Louwyck. “Je kunt niet naast hem kijken als hij ergens binnenkomt. Ik wou hem echter niet kopiëren. Dat heeft geen zin.”

Rohrwacher moest naar verluidt knokken om in zee te mogen gaan met een Vlaamse acteur, maar achteraf bekeken liet haar instinct haar niet in de steek. “Ik zie allerlei West-Vlaamse trekken in Wolfgang”, knikt Louwyck. “Ik herken mezelf helemaal in zijn verbeterd idealisme. Ik ben ook een ambetante koppigaard. Ik plooi niet als het gaat over punten die ik belangrijk vind, ook al loop ik daardoor keihard tegen de muur. West-Vlamingen zijn vaak heel stug, maar hebben evengoed een lyrische, poëtische kant. Die zit ook in Wolfgang én in Umbrië, waar de film zich afspeelt.”

Dubbel taalbad

Louwyck had dan wel een levend voorbeeld om zijn personage te kneden, hij kreeg daarnaast meer dan genoeg werk op de plank. Hij sprak bijvoorbeeld geen woord Italiaans en moest zich ook vaak overtuigend in het Duits uitdrukken. Tijdens de voorbereidingen werd hij dan ook ondergedompeld in een dubbel taalbad, met de hulp van twee coaches.

“Ik had beloofd aan de oude mensen in het dorp waar we draaiden dat ik na drie weken in hun taal met hen over politiek zou discussiëren”, vertelt hij. “En dat hebben we ook gedaan. Mijn training ging heel ver. In Umbrië sloot ik me volledig af van het Nederlands. Ik ging zelfs slapen met de Italiaanse televisie aan. Mijn twee coaches waren

streng maar aangename dames. Ik kreeg geen kans om lui te zijn.

De Italiaanse coach ging zelfs mee naar België toen Louwyck overdag op de set van *Voor eigen kweek* stond en 's nachts de kortfilm *De weg van alle vlees* draaide. “Tussen de opnames door was ik bezig met mijn Italiaans. Ze volgde me overal, zelfs als ik uitging. Op een

**“IK PLOOI
NIET ALS HET
GAAT OVER
PUNTEN DIE IK
BELANGRIJK VIND,
OOK AL LOOP
IK DAARDOOR
KEIHARD TEGEN
DE MUUR.”**

bepaald moment zei ik dat ik een avond alleen wou zijn. Ik heb toen ongelooflijk gefeest. De volgende ochtend stond ze weer aan mijn deur en deed het voor mij twee keer zoveel pijn. (*lacht*) Maar dat was het waard. Ik had het nodig om *total loss* te gaan.”

Vliegen

Louwyck geniet duidelijk van de kansen die hij krijgt. Acteren was dan ook zijn

kinderdroom, al rolde hij pas in het vak toen Tom Barman hem vroeg voor de cruciale rol van Windman in *Any Way the Wind Blows* (2003). Voordien had Louwyck een succesvolle carrière als danser uitgebouwd.

“Ik heb de neiging om mijn dromen angstvallig te beschermen”, legt hij zijn professionele omweg uit. “Als je een grote droom meteen probeert te realiseren en het mislukt, kan dat gruwelijk veel pijn doen. En als het uiteindelijk toch lukt, ben je ongelooflijk blij. Dansen was geen droom. Dat was toeval. Ik heb als tiener op hoog niveau geroeid en toen ik dat beu was, wou ik iets anders doen. Ik danste graag in de badkamer en op fuiven. Mijn zus stelde voor om dat dan maar deftig te leren. Zo ben ik aan ballet begonnen.”

Intussen is Louwyck goed op weg om nog een andere droom te realiseren: piloot worden. Tegen eind augustus wil hij zijn brevet halen. Het vliegen zit hem in het bloed, want zijn vader verdiende zijn brood — en liet zijn leven — als stuntpiloot. “Ik geniet enorm van het medium lucht”, vertelt hij. “De pracht die je daarboven ziet, kun je nergens mee vergelijken. Je klimt naar 3000 voet, je ziet een gat in de wolken en je doet een beetje aan *cloudsurfing*. Mooier wordt het niet. Je perspectief verandert ook helemaal. Zodra je wielen van de grond zijn, denk je niet meer aan de zorgen van elke dag.”

VANAF 11 FEBRUARI IN DE BIOSCOOP

@RubenNollet

» BEZIGE BIJ

Nu hij zijn kinderdroom heeft waargemaakt en acteur is geworden, blijft Sam Louwyck niet bij de pakken zitten. Op *Vertigoweb.be* zetten we op een rijtje wat we de komende maanden nog van hem mogen verwachten.

5 OSCAR NOMINATIONS

BEST DIRECTOR – BEST ACTOR – BEST SUPPORTING ACTOR
BEST SCREENPLAY – BEST MAKE-UP

CHANNING
TATUM

STEVE
CARELL

MARK
RUFFALO

FROM THE DIRECTOR OF
“MONEYBALL” AND “CAPOTE”

FOXCATCATCHER

25/02 IN DE BIOSCOOP

SONY PICTURES CLASSICS PRESENTS AN ANIMAPURNA PICTURES PRODUCTION IN ASSOCIATION WITH LIKELY STORY A FILM BY BENNETT MILLER “FOXCATCATCHER”
STEVE CARELL CHANNING TATUM MARK RUFFALO AND VANESSA REDGRAVE CASTING BY JEANNE McARTHUR, C.S.A. MUSIC SUPERVISOR SUSAN JACOBS MUSIC BY ROB SIMONSEN ADDITIONAL MUSIC BY WEST DYLAN THORPSON
COSTUME DESIGNER KASIA WALICKA-MAIMONE EDITED BY STUART LEW, A.C.E. CONOR O’NEILL JAY CASSIDY, A.C.E. PRODUCTION DESIGNER JESS GONCHOR DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY GREG FRASER, ASC. CO-PRODUCER SCOTT ROBERTSON
EXECUTIVE PRODUCERS CHELSEA BARNARD RON SCHMIDT MARK BAKSHI MICHAEL COLEMAN TOM HELLER JOHN P. GUIRA PRODUCED BY MEGAN ELLISON BENNETT MILLER JON KILIK ANTHONY BREGMAN
WRITTEN BY E. MAX FRYE AND DAN FUTTERMAN DIRECTED BY BENNETT MILLER

SONY PICTURES CLASSICS™

©2014 SONY PICTURES ENTERTAINMENT INC.

WWW.FOXCATCATCHERMVIE.COM

Is porno de blockbuster VAN DE toekomst

Sex is back! Dat beseften de lui van Film Fest Gent al toen ze in 2013 een van hun secties zo doopten. Ook erotisch geladen arthousefilms als *La vie d'Adèle* en *L'inconnu du lac* suggereerden de afgelopen jaren een vernieuwde focus op seks in de bioscoop. En met *Fifty Shades of Grey* lijkt nu zelfs de commerciële cinema klaar om de grenzen van de welvoegelijkheid te verleggen. Maar is dat allemaal wel zo nieuw? En zal het werkelijk zo'n vaart lopen?

tekst BRIAN WINDELINCKX illustratie XAVIER TRUANT

Filmtheoretica Linda Williams werd bekend met haar afbakening van drie zogenaamde 'body genres', filmsoorten die bij de kijker dezelfde fysieke reactie uitlokken als bij de persoon op het scherm. We huilen bij melodrama's, griezelen bij horror en komen klaar bij porno. Melodrama's en horror vallen echter makkelijker te omschrijven dan porno. Want wat is dat, porno?

De legendarische stand-upcomedian Bill Hicks zei ooit: "Het probleem met porno is dat het niet te definiëren valt". Dat weerhoudt online-encyclopedie Wikipedia er echter niet van een poging te doen: "Pornografie is het weergeven van menselijk seksueel gedrag met het doel seksuele opwinding te creëren. Dat kan bijvoorbeeld zijn door mensen in opwindende houdingen op foto's of film af te beelden, maar ook door getekende beelden, geschreven of gesproken tekst, of zelfs door geluiden."

Uitgaand van die definitie kan je tegenwoordig heel wat commercials, muziekvideo's en films onder deze noemer plaatsen. Zo ook *Fifty Shades of Grey*, die deze maand in de zalen komt. In het bronmateriaal worden de kinky seksspelletjes tussen de mysterieuze Mister Grey en de naïeve Anastasia Steele in ieder geval tot in de kleinste details beschreven.

Onlosmakelijk verbonden

Seks en cinema zijn nooit vreemden voor elkaar geweest. Nog voor de kunst van de cinema haar weg vond naar de bioscoopzalen, was er in de 'kinetoscopen' al een fascinatie voor de bewegingen van het naakte menselijke lichaam. Controverse was trouwens ook meteen van de partij. Een twintig seconden durende kus in *The Kiss* (1896) deed de Amerikaanse katholieke kerk om censuur lobbyen. De aanvankelijke arbitraire beregeling zorgde ervoor dat in sommige staten (veel) meer mocht getoond worden dan in andere. Met de opkomst van de eerste bioscoop, de 'nickelodeon', begonnen ook andere conservatieve groeperingen te vrezen voor de collectieve perversie van hun medemens.

Na een aantal schandalen in Los Angeles — verkrachtingen, *crimes of passion* en de homoseksuele praktijken van een paar vooraanstaande figuren — richtten de filmstudio's in 1922 hun eigen censuurcommissie op. De Motion Picture Producers and Distributors of America (MPPDA) werd geleid door William H. Hays, die met de *Hays Code* een industrie-standaard oplegde om de goede zeden in bioscopen te bewaren. Er was niet alleen sprake van een multolerantie voor alle vormen van seks, ook verwijzingen naar intieme hygiëne, zwangerschap, drugsgebruik, interraciale relaties en *white slavery* — ofte prostitutie — waren uit den boze.

Het reguliere filmcircuit kon alleen nog maar flirten met seks. Sterren zoals Louise Brooks, Marlene Dietrich en Bette Davis bouwden carrières op hun niet altijd even subtiele sensualiteit. Regisseurs moesten gebruik maken van vernuftige symboliek om het verbodene te insinueren. Registraties van geslachts-gemeenschap — beter bekend als *stag films* — werden verbannen naar bordelen en nachtclubs. Dergelijke etablissementen hadden immers lak aan officiële instanties. Dat die zaken voornamelijk mannelijke klanten over de vloer kregen, verklaart trouwens waarom porno tot op de dag van vandaag in de eerste plaats op mannelijke lust gericht is.

Porno chic

Eind jaren zestig begon de houding van het commerciële circuit tegenover seks te veranderen. Aanvankelijk werd de Zweedse film *I Am Curious (Yellow)*, waarin een actrice de slappe penis van haar tegenspeler zoent, in de ban geslagen

door een Amerikaanse rechter. Na enkele rechtszaken kwam er toch een bioscoop-release. De prent groeide uit tot een van dé kaskrakers van 1969 en stond dertig jaar te boek als de succesvolste buitenlandse film in de Verenigde Staten.

Gouden tijden voor seks in de cinema volgden. Genreklassieker en kaskraker *Deep Throat* luidde het begin van de *porno chic* in, een tijdperk waarin seksfilms met een klassieke scenario-structuur én expliciete vrijpartijen grootschalige bioscoopreleases kenden. Overal was de invloed van porno voelbaar. Denk maar aan de pijpbeurt in een bioscoop in Oscarmagneet *Midnight Cowboy* (1969) of aan het veelvuldige gerampetamp tussen Marlon Brando en Maria Schneider in Bertolucci-klassieker *Last Tango in Paris* (1972).

Natuurlijk ging het in mainstream cinema om gesimuleerde daden, waardoor het onderscheid met porno intact bleef. In de Wikipedia-definitie is echter geen

sprake van penetratie. Waarom dan toch de distinctie? Wat maakt dat seksueel geladen films als *L'empire des sens* en *Nine 1/2 Weeks* niet als pornografisch bestempeld worden? Is het omdat we weten dat een lapje of iets dergelijks de geslachtsdelen van de acteurs afdekt? Heeft het te maken met het feit dat we beseffen dat montage en kadring meer insinueren dan we eigenlijk zien? Of ligt het aan het ontbreken van een... *cumshot*?

Verantwoord klaarkomen

In 2002 zette Larry Clarke de arthousewereld op zijn kop met *Ken Park*, een tienerdrama waarin een van de acteurs zichtbaar klaarkwam. Een jaar later ejaculeerde acteur-regisseur Vincent Gallo in *The Brown Bunny* in de mond van tegenspeelster Chloë Sevigny. Wat die scènes zo controversieel maakte, was dat ze — ondanks de expliciete mise-en-scène — niet konden worden afgedaan als goedkope porno. De orgasmes droegen bij tot de karakterontwikkeling van de personages.

Sindsdien is de grens tussen porno en mainstream alsmäär waziger geworden. Zowat elke HBO-reeks — van *Game of Thrones* over *Girls* tot *Looking* — zit tjokvol seksscènes. En ook arthouse liefhebbers hebben de voorbije jaren heel wat dingen zien passeren die hen rode oortjes bezorgden. Sperma kreeg een close-up in *Weekend*, Lars von Trier maakte twee films over een nymfomane, en pornoacteurs als James Deen en Sasha Grey wisselden hun ongesimuleerd gekronkel in voor legitiem acteerwerk.

Het is niet zo moeilijk om de bioscoopbewerking van *Fifty Shades of Grey* te zien als de volgende stap in de evolutie die de avant-garde inzette. Misschien is pornografie onze nieuwe manier van vertellen waarvan we jarenlang werden afgeschermd: scènes en sequenties die stevast werden weggeknipt, die alleen maar te zien waren in grauwe seksbioscopen of op bedenkelijke websites.

Nee, *Fifty Shades of Grey* zal geen wereldschokkende scènes bevatten. Dat de film moeiteloos langs de Amerikaanse keuringscommissie passeerde, doet beseffen dat de cast en crew de grens tussen porno en cinema niet hebben verlegd. Maar als de film een hit wordt, zullen ook andere pornografisch getinte projecten hun weg naar de multiplexen vinden, wat alleen maar toe te juichen is.

Seks zal immers opnieuw zonder blikken of blozen getoond kunnen worden in bioscopen. De ervaring zal niet langer louter persoonlijk, niet langer marginaal zijn. Het wordt een collectieve beleving, liefst van al met een grote zak popcorn op schoot. En alle taboes zullen langzaam maar zeker verdwijnen.

Als dat geen reden om te vieren is! ■

@bwindelinckx

MISSCHIEEN IS PORNOGRAFIE
ONZE NIEUWE MANIER VAN
VERTELLEN GEWORDEN.

VERTIGO NODIGT JE UIT
OP EEN AVANT-PREMIÈRE
VAN INHERENT VICE.

WIL JE DIT EVENT OP 24 FEBRUARI IN
STUDIO SLOOP TE GENT BIJWONEN?
SURF DAN NAAR WWW.VERTIGOWEB.BE
EN MAAK KANS OP EEN DUOTICKET!

VERTIGO

Studio Sloop

LICHT- BRENGER

Een onogelijk dorpje in Mexico zal nooit meer hetzelfde zijn nadat een mysterieuze vreemdeling de boel stevig door elkaar heeft geschud. Met die eenvoudige premisse vertelt Vlaams cineast **Gust Van den Berghe** in *Lucifer* veel meer dan je zou denken, ook over zichzelf. “Ik wil altijd diepte scheppen.”

tekst EWOUDE CEULEMANS

De films van Gust Van den Berghe zijn moeilijk in woorden te vatten. Eigenzinnig, uniek, bevreemdend: het zijn allemaal termen die iets prijsgeven over het oeuvre van de Vlaamse arthousecineast, maar ze dekken nauwelijks de lading. Ook wie zijn nieuwste film *Lucifer* wil beschrijven, zal lang moeten zoeken naar de juiste formulering.

In de eerste plaats gaat het om een passend sluitstuk voor de triptiek die begon met *En waar de sterre bleef stille staan* (2010) en *Blue Bird* (2011). Voor zijn debuut baseerde Van den Berghe zich op een theatertekst van Felix Timmermans. De opvolger was een herwerking van Maurice Maeterlinck's toneelstuk *L'oiseau bleu*. En nu inspireerde hij zich losjes op Joost van den

Vondels *Lucifer*, een treurspel uit 1654.

“Het mooiste wat theater vroeger deed, was verhalen naar het volk brengen”, meent Van den Berghe. “Dat vind ik een erg interessant gegeven. Daarbij komt dat theater echt ‘speelt’. En als we spelen, herscheppen we de wereld. Dat herscheppen van de werkelijkheid vormt de grondslag van mijn films.”

Nieuwe perspectieven

Dat Van den Berghe de titel en het hoofdpersonage van zijn nieuwe film in een 17^e-eeuws

toneelstuk vond, betekent niet dat je een met oubollige monologen doorspekt drama moet verwachten. Lucifer is hier niet langer de gevallen engel die duivel wordt, maar wel iemand die voor verschil zorgt en een nieuw perspectief brengt.

“Lucifer staat tussen twee dingen in: hij is de lijn tussen zwart en wit”, legt de regisseur uit. “Het gaat er niet over of iets goed of kwaad is, maar wel dat er plots een verschil wordt gemaakt. Hij breekt een gesloten wereld open. De naam Lucifer betekent ‘brenger van het licht’. Maar doordat hij licht brengt, creëert hij ook duisternis. Dat vind ik heel fascinerend.”

De eigenzinnigheid waarmee de 29-jarige regisseur zijn inspiratiebronnen benadert, is trouwens ook terug te vinden in zijn unieke beeldtaal.

Blue Bird viel op door de extreem brede Ultra-Scope-beelden, in *Lucifer* gaat hij nog verder: vrijwel de hele film werd in het ronde Tondoscope-formaat gedraaid.

“Ik wil altijd diepte scheppen. *En waar de sterre bleef stille staan* was een verticale film: hemel en aarde zijn verbonden. *Blue Bird* was dan weer horizontaal, vandaar dat brede beeld. Het ronde kader van *Lucifer* verwijst op zijn beurt naar de renaissancekunstenaars die perspectief creëerden aan de hand van spiegels en prisma's.”

Pure cinema

Het cirkelvormige formaat verwijst ook naar de krater van de vulkaan naast het Mexicaanse dorpje waar de opnames plaatsvonden. Die locatie werd niet toevallig gekozen. De mensen dragen er nog traditionele kledij en houden vast aan het verleden. “Ik wilde naar een plek trekken waar ik een echte buitenstaander was, een Lucifer als het ware.”

Voor de cast deed Van den Berghe grotendeels een beroep op de lokale bevolking. Ook op acteervlak houdt hij er immers een opvallende visie op na. Tijdens de opnames geeft hij zo weinig mogelijk informatie aan de acteurs. “Elke scène is een kamer vol meubelstukken. Zo'n meubel worden, is het moeilijkste wat er is. Als een acteur *niet* speelt, wordt hij deel van iets groters. Dat vind ik schoner dan één man die de wereld rond zich bepaalt.”

Misschien is ‘cinema’ nog wel de beste omschrijving voor de films die Van den Berghe maakt. De magie die je voelt als je in een donkere ruimte zit en plots ervaart wat zich op dat gigantische scherm afspeelt, dat is waar hij op mikt. Het is dat gevoel dat hij naar het Mexicaanse dorpje heeft gebracht. Een film in een bioscoop bekijken, was voor de meeste inwoners een compleet vreemde ervaring, tot ze *Lucifer* zagen. “Het was een erg mooie vertoning”, vertelt Van den Berghe. “De mensen waren verrast. Dat is het grootste compliment dat ik kan krijgen.”

VANAF 18 FEBRUARI IN DE BIOSCOOP

@Ewoud51

» VAN FORMAAT

De filmgeschiedenis barst van de beeldformaatexperimenten. Een opsomming op onze webstek!

KNIPPEN

SPECTRUM

& PAKKEN

Al veertig jaar tonen **Yervant Gianikian** en **Angela Ricci Lucchi** zich meesters in het assembleren van *found footage*-films. De radicale cinema van de Italiaanse regisseurstandem kaart gewichtig-elementaire thema's aan als kolonialisme, seksisme en totalitarisme. Liefdevol verzoent het duo kritische analyse met poëzie die verblijdt en bedwelmt. De Brusselse Cinematek en Bozar brengen deze maand hulde.

tekst IVE STEVENHEYDENS

Het archief is voor de Italianen Yervant Gianikian en Angela Ricci Lucchi — beiden geboren in 1942 en woonachtig in Milaan — een onuitputtelijke bron van inspiratie. Het tweetal maakt zelf nooit beelden, maar doet steevast een beroep op wat al gefilmd is. Hun werkterrein bestaat grotendeels uit de montagekamer en hun technieken zijn ietwat artisaan. Bestaande scènes worden met de hand geknipt en geplakt, ingekleurd, herkadert of uitgegroot.

Halverwege de jaren zeventig begon het duo films te maken. Ondertussen hebben ze een oeuvre van zowat 45 korte en middellange films, dat op de website van het New Yorkse Museum of Modern Art (MoMA) *otherworldly* wordt genoemd.

Gianikian, zoon van uitgeweken Armeniërs, studeerde in de jaren zeventig af als architect. Ricci Lucchi volgde een opleiding schilderkunst. De principes van die disciplines — constructie, assemblage, kadering, enzovoort — kwamen al in prille werken terug, zoals *Cesare Lombroso: Sull'odore del garofano* (*Cesare Lombroso: Geur van de anjer*) uit 1976.

Dat pareltje van montagecinema steunt op officiële beelden van het Italiaanse gerecht over de crimino- loog Lombroso, die de reukzin van misdadigers onderzocht. Gianikians en Ricci Lucchi's remix biedt een surreëel tableau waarin de mogelijke invloed van de neus op misdrijven vervlochten wordt met de sluiting van een museum over de opmerkelijke wetenschapper.

Botsende beelden

Essence d'absinthe (1981) is naar de normen van het duo lichtvoetiger en verknipt pornobeelden uit de jaren twintig tot een reflectie over lichaam en cinema. Voor hun eerste lange film, *Karagoz - catalogo 9,5* (1981), ging het tweetal opnieuw duchtig met de schaar tekeer. Op aanraden van Jonas Mekas, godfather van de Amerikaanse avant-gardecinema, versneden ze fictiefilms uit hun privécollectie.

Opnieuw betovert en bevreedt het resultaat. Het onfortuinlijke verhaal van Karaghiozis, een gebochelde arme man die in Griekse schimmenspelen opduikt, gaat in de clinch met exotische beelden van over de hele wereld. Komen aan bod: stille filmsnippers waarin de Russische acteerlegende

Ivan Mozzhukhin opdraaft, tonnen beeldmateriaal van onderwaterfilms, beesten uit natuurdocumentaires en verleidelijk materiaal uit Japanse jarentwintigcinema. Het woordloze eindresultaat staat voor een prachtige, intense beleving. In de beelddiversiteit tekent zich een lofzang op het veelkleurige wezen cinema af.

Ruimer publiek

Musea en filmfestivals programmeren de films van Gianikian en Ricci Lucchi vaker dan het reguliere circuit. Toch bereikte het duo in 1986 een ruimer publiek met *Dal polo all'Equatore* (*Van pool tot evenaar* — niet te verwarren met het populaire Vlaamse tv-programma uit de eighties). Voor dat huzarenstukje zetten de twee hun

tanden in het archief van Luca Comerio, de Italiaanse documentaire-pionier en overtuigde fascist die geloofde in vooruitgang door militaire technologie en het belang van kolonies.

Dal polo all'Equatore plaatst onder meer grofkorrelige gruwelbeelden van WO I naast die van een blanke jager. In de jungle haalt die een zebra neer om vervolgens met zwarte slaven te poseren. De scènes zijn intens vertraagd en ingekleurd, van kil blauw tot neutraal oranje en intens rood. Dialoog of commentaar ontbreekt, de soundtrack krijgt de hoofdrol: een uit duistere synthtonen geweven klanktapijt dat in de jaren negentig *illbient* zou heten.

Ti regalerò il mio ultimo respiro (2009) is de recentste titel uit de selectie

die deze maand in Brussel getoond wordt. Het betreft een eerbetoon aan Walter Chiari, de in 1991 overleden Italiaanse steracteur die schitterde in Visconti's *Bellissima* (1951) en *Falstaff* (1965) van Orson Welles, maar na een keeloperatie voorgoed zijn stem verloor, wat het einde van zijn carrière betekende.

Vrolijke Fransen kun je Gianikian en Ricci Lucchi niet noemen, hun bedwelvende cinema is evenwel van een giftige schoonheid. ▣

Op 5 februari brengt Bozar een compilatie-programma van het werk van Yervant Gianikian en Angela Ricci Lucchi

Van 7 tot 28 februari loopt in Cinematek een 'carte blanche' en een selectie van ander werk van het regisseursduo.

Oh! Uomo (2004)

WHIPLASH

"JAZZ IS EVEN ENERGIËK ALS PUNKROCK"

Damien Chazelle veranderde dankzij *Whiplash* in één jaar tijd van *nobody* in wonderkind. Toch blijkt de Amerikaanse regisseur net zoals het hoofdpersonage van zijn explosief drumdrama niet immuun voor angst en onzekerheid — vooral achter de camera. "Ik was de minst ervaren persoon op de set."

tekst JIMMY VAN DER VERLDE

Wat doe je als je met een hele hoop opgekropte frustraties door het leven stapt? Juist, je maakt er een film over. Dat is precies wat Damien Chazelle (30) deed. In de middelbare school droomde hij ervan in de voetsporen te treden van het legendarische drumicoon Buddy Rich, maar een gebrek aan talent en een veeleisende leerkracht staken stokken in de wielen. Hij kroop dan maar achter de camera en balde die onprettige ervaringen samen in de intense brok cinema die *Whiplash* heet.

Na zijn eerste langspeelfilm *Guy and Madeline on a Park Bench* (2009) beet Chazelle zich vast in een persoonlijker verhaal, waar hij met hart en ziel aan werkte. Maar hoe krijg je een film met jazz als thema verkocht aan het grote publiek? Een schouderklopje van *Juno*-regisseur

Jason Reitman, een ja van acteur J.K. Simmons (*Spider-Man*) en vooral de steun van Robert Redford's Sundance Film Festival zorgden voor een mirakel.

"*Whiplash* was nooit er gekomen zonder het festival", vertelt de regisseur. "Ik maakte eerst een korte versie. Nadat die vertoond werd in Sundance, kreeg ik de kans om een langspeelversie te maken." Hij strikte de beloftevolle Miles Teller (*Divergent*) voor de rol van Andrew, een ambitieuze jazzstudent die op sadistische wijze tot het uiterste wordt gedreven door zijn tirannieke lector Fletcher (Simmons in de rol van z'n leven).

Het energieke drama ging in wereldpremière in Sundance, waar het laaiend enthousiast onthaald werd. De distributierechten werden onmiddellijk verkocht en een internationale triomftocht begon. In mei vorig jaar passeerde *Whiplash* in

Cannes en een reusachtige reeks festivals, nominaties en prijzen volgde. Tijdens het nakende Oscargala maakt de film zelfs kans op maar liefst vijf gouden beeldjes.

“Ik beleef momenteel een knettergekke periode”, lacht Chazelle. “Het is een hele opgave om gewend te geraken aan het Oscargegeven. Het lijkt wel een droom. Toen ik het scenario van *Whiplash* begon te schrijven, vreesde ik dat het onderwerp niemand zou interesseren. Nu wordt de film door Jan en alleman bejubeld. Heerlijk! Ik kan enkel hopen dat de Oscarnominaties nog meer volk naar mijn film zullen lokken.”

Kan je je ervaringen als drummer en als regisseur met elkaar vergelijken?

DAMIEN CHAZELLE: “Het gaat bij beide om een constant gevecht. Een zoektocht naar het juiste evenwicht tussen leven en kunst. Als je die balans verkeerd inschat, heeft dat negatieve gevolgen — dat is meteen ook de kern van *Whiplash*. Daarnaast komt er zowel bij drummen als bij regisseren heel wat angst kijken: angst om te falen, angst om je film te tonen of angst om op een podium te kruipen. Die gevoelens kunnen motiverend werken of je volledig kapotmaken.”

Fletcher wordt vaak omschreven als een schurk. Was dat de bedoeling of had je tijdens het schrijven een complexere figuur in gedachten?

“Ik schreef hem als een klassieke *bad guy*, maar ik wou ook ontdekken of ik me met hem kon identificeren. Een personage bedenken is een bouwproces. Je voegt steeds elementen toe, zowel in het scenario als tijdens de draaiperiode en de montage. De vertolking van J.K. vormde de kers op de taart. Hij veranderde het papieren monster in een mens van vlees en bloed. Fletcher is geen pure sadist. Hij is er gewoon van overtuigd dat je mensen tot het uiterste moet drijven om sublieme kunst te verkrijgen. Vanuit zijn standpunt is dat niet meer dan normaal, maar de manier waarop is compleet weerzinwekkend.”

Jazz vormt het DNA van *Whiplash*. Toch heeft het muziekgenre de laatste decennia flink aan populariteit ingeboet. Vertel de non-believers eens waarom het zo geweldig is.

“Jazz lijdt onder de misvatting dat het intellectuele, gesofisticeerde muziek is voor oude knarren die van een glas

whisky nippen terwijl er op de achtergrond een zacht deuntje weerklinkt. Ik heb me in de film echter geconcentreerd op de agressievere, gespierdere variant. Snelheid, kracht, woede en intensiteit waren de sleutelwoorden. Het moest luid zijn en het moest swingen. Jazz is naar mijn mening even energiek als punkrock. Het genre verdient een herwaardering en ik hoop dat ik daar met *Whiplash* mijn steentje aan kan bijdragen.”

Beïnvloedde je passie voor jazz je regie-aanpak?

“Vooral in de subjectieve mise-en-scène. Andrew denkt aan niets anders dan jazz en drummen. Ik wou dat de kijker dat voelde. De montage moest weergeven hoe Andrew redeneert, de beelden moesten tonen hoe hij de wereld ziet. Dat uitgangspunt dicteerde het tempo en de precisie van de film. Andrew voelt zich non-stop opgejaagd door Fletcher, waardoor dat de film als een sneltrein moest voortrazen.”

Je bent niet alleen een jazzfanaat, maar ook een overtuigde cinefiel. In hoeverre beïnvloedde dat je regiekeuzes?

“Het speelde zeker een rol, maar vooral onderbewust. Als kind bekeek ik ontelbaar veel films. Ik bestudeerde ze tot op het bot. Alles wat ik maak, zal beïnvloed worden door films die ik hoog in het vaandel draag. Ik schaam me er niet voor om te refereren aan andere dingen. Hoe meer films ik kijk, hoe meer ik leer. En als filmmaker mag je nooit stoppen met bijleren.”

Over bijleren gesproken: welke lessen heb je getrokken uit het maken van *Whiplash*?

“Dat je veel kunt doen met kleine dingen. Het verbaasde me wat voor een effect dialoog kan hebben, hoe een simpele blik een scène kan veranderen en hoe het knippen van beelden een heel groot verschil kan maken. Bepaalde dialogen leken aanvankelijk essentieel, maar als je omringd wordt door topacteurs, besef je dat je veel meer kunt zeggen via hun expressie. Een goede smoel zegt meer dan duizend woorden.”

Je leeftijd wordt vaak in de kijker gezet. Is het intimiderend om een jonge belofte te zijn in de grote Amerikaanse filmindustrie?

“Soms is het inderdaad overdonderend. Op de set was ik de minst ervaren persoon en toch moest ik tonen dat ik een vastberaden kapitein was die zeker was van de door hem bepaalde koers. Gelukkig beschikte ik over begripvolle en behulpzame cast- en crewleden.”

Vrees je niet dat *Whiplash* jouw *Citizen Kane* wordt, dat je dit succes niet meer zal overtreffen?

“Zeker en vast. Voeg dat maar toe aan de angsten waarover ik het daarnet had.”

Tot slot: momenteel werk je met Miles Teller en Emma Watson aan *La La Land*, een volbloed musical gebaseerd op de genreklassiekers van weleer. Klinkt als een ambitieus project.

“Dat is het ook. We proberen een musical te maken in de stijl van MGM-toppers als *Singing in the Rain* en *Meet Me in St. Louis*. Geen makkelijke opdracht, want die films werden in een specifiek studiosysteem gemaakt, dat nu niet meer bestaat. Dat moeten we nu dus weer tot leven proberen te wekken. Verwacht een film met alles erop en eraan: zang, muziek en dans.”

VANAF 18 FEBRUARI IN DE BIOSCOOP

@TheJimeister

» ALL THAT JAZZ

Cinema en jazz zijn al sinds de opkomst van de geluidsfilm met elkaar verbonden. Op Vertigoweb.be vind je enkele van de bruisendste symbioses tussen de muzieksoort en de zevende kunst!

SPOKEN UIT HET VERLEDEN

De Amerikaanse regisseur **Bennett Miller** (48) heeft slechts één documentaire en drie lange fictiefilms op zijn cv staan, maar het zijn stuk voor stuk werken die over twintig jaar nog bekeken zullen worden. Misschien is het intense drama *Foxcatcher* wel zijn beste film tot dusver. Hij sprokkelde er alvast een Oscarnominatie mee in de categorie Beste Regisseur. “Ach, met die dingen hou ik me niet bezig.”

tekst **CHRIS CRAPS**

Bennett Miller laat zich graag inspireren door de realiteit. In *Capote* (2005) schetste hij een deel van het leven van schrijver Truman Capote, *Moneyball* (2011) ging dan weer over honkbalcoach Billy Beane, die aan de hand van een computerprogramma een winnend team samenstelde. En *Foxcatcher*, zijn nieuwste film, is gebaseerd op een moordzaak op de Foxcatcher-ranch in Pennsylvania.

Omdat John E. du Pont (Steve Carell in de film), erfgenaam van een van de rijkste en invloedrijkste families in Amerika, een hekel had aan de paarden van zijn moeder, ging hij worstelaars

coachen op hun landgoed, hoewel hij totaal geen verstand had van worstelen of coachen. Hij haalde olympisch kampioen Mark Schultz (Channing Tatum) in huis, die uitgroeide tot zijn beste — en enige — vriend. Maar na een conflict verving du Pont hem door diens broer Dave (Mark Ruffalo). Met dodelijke afloop.

“Het is een vreemd verhaal”, zegt Miller. “Toen ik er een artikel over las, dacht ik meteen: dit gaat mijn volgende film worden. Meer was het niet. Ik zag meteen het potentieel.”

De film begint en eindigt met Mark, een personage dat gemanipuleerd wordt door du Pont. Is hij het hoofdpersonage?

BENNETT MILLER: “Binnen een conventionele context zou je inderdaad kunnen stellen dat hij het hoofdpersonage is. Maar we zijn heel voorzichtig geweest en probeerden platgetreden paden uit de weg te gaan. We wilden geen traditionele vertelvorm waarin de protagonist en antagonist ondergebracht worden in de bekende vakjes. Goed en slecht, weet je wel.

Alle personages zijn enorm complex. Du Pont doet eigenlijk geen slechte dingen, behalve dan op één moment, en als toeschouwer voel je toch een beetje sympathie omdat je zijn vervreemding en wanhoop begrijpt.

Mark en Dave zijn op hun beurt geen heldhaftige figuren. Ze nemen beslissingen die uiteindelijk de dramatische finale mee bepalen. De film gaat dus veel meer over de dynamiek tussen drie personages dan over een goede kerel die gemanipuleerd wordt door een boosaardig iemand. Ik zie de film eigenlijk als een allegorie waarbij het samenkomen van mensen met de beste bedoelingen tot een catastrofe leidt. Dat is voor iedereen herkenbaar.”

Er zijn twee scènes in de film die de dramatische evolutie van de relatie tussen Mark Schultz en du Pont lijken samen te vatten. In de eerste reageert du Pont amper wanneer hij van Mark verneemt

dat Dave niet naar de ranch wil komen, in de tweede reageert du Pont met een slag in het gezicht van Mark als hij opnieuw te horen krijgt dat Dave niet zal komen.

“Dat zijn inderdaad de fundamenteelste verhaalmomenten. In de eerste scène zie je hoe gedesoriënteerd du Pont is omdat hij niet krijgt wat hij wilt, omdat het niet te koop is. Ik veronderstel dat du Pont zich op dat moment diep beledigd voelt, maar hij reageert amper.

In de tweede scène ontstaat er een kettingreactie die leidt tot een climax. Du Pont weet niet hoe hij moet omgaan met zijn emoties, waardoor hij een seconde in een andere wereld vertoeft. Wanneer hij weer bij bewustzijn is,

reageert hij met een klap. In de eerste scène zie je hoe de boog van de film wordt opgespannen, in de latere scène wordt de pijl losgelaten.”

U start de film met beelden van een vossenjacht ergens begin 20e eeuw. Daarna lijken de portretten van voorouders en voorgangers constant neer te kijken op de personages. Zelfs op het toilet wordt Mark aangestaard door een vrouw op een schilderij, alsof het verleden het heden bespioneert. Zou de film in die zin als een spookfilm omschreven kunnen worden?

“Je slaat de nagel op de kop. We hebben veel energie gestoken in het opbouwen

van de film zodat je als kijker zou begrijpen dat alle personages vervloekt werden door hun voorvaders. De arena waarin ze opereren heeft een aantal kenmerken en regels die al lang vastlagen voor ze er ook maar een voet in hadden gezet.

Wat in het verleden gebeurd is — in de familie van du Pont en in Amerika in zijn geheel — bepaalt de tragedie van het heden. Het verleden oefent een enorme druk uit op de personages. Ik denk dat je als kijker voelt dat du Pont niet kan ontsnappen. Wanneer hij Mark die klap geeft, heeft dat te maken met wat verwacht wordt van iemand met de macht en status van een lid van de du Pont-clan. Je voelt het spook van het verleden via de olieschilderijen en moeder du Pont.”

De familie du Pont vergaarde haar fortuin via het produceren van buskruit en speelde zo een cruciale rol in tal van oorlogen. Die voorgeschiedenis wordt niet benadrukt in de film, maar is wel aanwezig. Het lijkt me een klein maar heel belangrijk element in *Foxcatcher*. “Absoluut. (*lacht*) De film fungeert nu eenmaal als een allegorie. Het knappe

aan het echte *Foxcatcher*-drama is dat het de kracht heeft van de beste en de sterkste fictie. Maar ik heb liever dat jij het zegt, want als filmmaker wil ik dat niet expliciet uitspellen. De film moet voor zichzelf spreken.”

Waarom vond u het nodig om uw hoofdacteurs – en dan vooral Steve Carell – onder een dikke laag make-up te verbergen?

“De transformatie van Steve via make-up en een valse neus was essentieel. Op die manier leek hij iets meer op de echte du Pont. Maar belangrijker was dat de make-up het beoogde effect versterkte. Ik zag de aristocratische mislukkeling die du Pont was immers deels als een vogel en deels als een genetische aberratie. Ook de bagage die Steve meebracht, speelde een rol. Hij verwierf nu eenmaal bekendheid als lolbroek. Zonder make-up was hij de acteur uit al die komedies gebleven. Het publiek had hem nooit geaccepteerd als du Pont.

Wat Channing en Mark betreft: ik wilde vooral dat ze er uitzagen als mannen die al een hele tijd op wereldniveau bezig zijn met de worstelsport.

Ze hebben flink wat meppen gekregen, hun oren zien eruit als bloemkolen en hun neus werd al meermaals gebroken.”

Straks mag u misschien de Oscar voor Beste Regie in ontvangst te nemen. Droomde u als jonge knaap van films die een pak Oscars zouden winnen?

“Ik dacht meer aan kleinere films die onder de radar zouden blijven. De eerste film waardoor ik ging denken dat het misschien mogelijk was zélf films te maken, was *Walkabout* van Nicolas Roeg. Dat was een heel kleine film. Maar in mijn familie zat niemand in de film- of entertainmentbusiness en ik kende ook niemand in dat wereldje. Het was een heel andere universum. Ik wist totaal niet hoe ik daar kon geraken. Mijn vader zat in de bouw. Het kon hem allemaal niks schelen.

Weet je, iemand vroeg me welk advies ik aan ouders kan geven om de creativiteit van hun kinderen te stimuleren. Mijn ouders hebben dat uitstekend gedaan: ze keken niet naar ons om. (*lacht*) Ze sloegen helemaal geen acht op wat hun kinderen deden. We kwamen thuis van school en keken naar films die niet geschikt waren voor kinderen.

Aan het maken van documentaires had ik nooit gedacht, maar in het begin van mijn loopbaan zocht ik naar een mogelijkheid om toch iets te doen en kwam ik bij een documentaire uit, *The Cruise*. Ik wil best nog een documentaire inblikken, maar het is altijd mijn doel geweest om verhalende langspeelfilms te maken. Of die nu Oscars krijgen of niet, daar heb ik me nooit mee beziggehouden.”

VANAF 25 FEBRUARI IN DE BIOSCOOP

» CIAO, CLOWN

Steve Carell maakte inderdaad naam als lolbroek in o.a. *The 40 Year Old Virgin*. Hij is echter niet de eerste komiek die het over een serieuzere boeg gooit. Het bewijs vind je op onze site!

LOIN DES HOMMES

"CULTUREN BOTSSEN VAAK, MAAR DE MENSHEID OVERLEEFT ALTIJD."

Na het Midden-Aarde van *Lord of the Rings* en het post-apocalyptische Amerika van *The Road* doet **Viggo Mortensen** in *Loin des hommes* Algerije ten tijde van de onafhankelijkheidsoorlog aan. En ook in het echte leven blijkt de steracteur een kosmopoliet. “Hoe meer plaatsen ik bezoek, hoe groter het gevoel wordt dat ik overal thuis ben.”

tekst RUBEN NOLLET

In *Loin des hommes*, een integer drama gebaseerd op een kortverhaal van auteur-filosoof Albert Camus, staat een Franse kolonialist — een zogenaamde *pid-noir* — centraal. Daru leidt in de jaren vijftig een schoolje in de bergen van Algerije. Hij schiet goed op met de plaatselijke bevolking en weigert een kant te kiezen in de aanwakkerende onafhankelijkheidsstrijd. Die neutraliteit komt echter in gevaar wanneer hij gedwongen wordt om een Algerijnse moordenaar te bewaken.

Daru wordt gespeeld door *uomo universale* Viggo Mortensen (56), die behalve acteur ook fotograaf, schilder, dichter, uitgever en muzikant is. Vies van commerciële cinema is hij niet — kijk maar duikbootthriller *Crimson Tide* en Stallone-vehikel *Daylight* — en voor het grote publiek zal hij altijd Aragorn blijven, de bescheiden held die zich in de *Lord of the Rings*-trilogie tot een mythische koning ontpopt. Mortensens hart gaat echter in de eerste plaats uit naar minder vanzelfsprekende films. Vandaar zijn veelvuldige samenwerking met David Cronenberg — zie *A History of Violence*, *Eastern Promises* en *A Dangerous Method* — en zijn hoofdrol in de huiveringwekkende Cormac McCarthy-bewerking *The Road*.

Mortensen acteert in tal van talen, deels een gevolg van zijn opvoeding. Zijn vader is Deens, zijn moeder Amerikaans en hij bracht het grootste deel van zijn jeugd door in Argentinië. Voor *Loin des hommes* voegde hij nog twee talen aan zijn linguïstisch arsenaal toe: Frans en Arabisch. “Toch vind ik dat niet zo uitzonderlijk”, zegt hij. “Ik hou ervan de

wereld te verkennen. Hoe meer plaatsen ik bezoek, hoe groter het gevoel wordt dat ik overal thuis ben. Je bent nooit te oud om bij te leren. Integendeel zelfs, hoe ouder je wordt, hoe belangrijker het is dat je mentale inspanningen levert. Anders wordt je geest al even stram als je lichaam.”

Ik kan me voorstellen dat u meteen een band voelde met Daru. Ook hij is een man met vele culturen in het bloed.

VIGGO MORTENSEN: “Dat is zo. Daru’s ouders zijn ongeletterde landbouwers uit Spanje. Zelf werd hij geboren in Algerije. Thuis hoorde hij waarschijnlijk enkel Spaans, op de akkers kreeg hij het Arabisch onder de knie. En toen hij oud genoeg was om naar school te gaan, werd hij plotseling verplicht om Frans te leren. Hij draagt dus een mix van talen en culturen in zich.

Anderzijds heeft hij duidelijke culturele concepten aangeleerd. Tijdens de les aardrijkskunde vertelt hij zijn klasje over de rivieren in Frankrijk. Compleet absurd, want zijn leerlingen zullen waarschijnlijk de Algerijnse bergen nooit verlaten.”

Hoe begin je aan een project als dit? Met de taal?

“Dat is de basis, ja. Ik moest een heel specifiek Arabisch dialect uit het westen van Algerije spreken. Vreemd genoeg had ik het lastiger met het Frans, hoewel ik die taal vrij goed beheerste. Ik sprak een mengeling van wat ik op school had geleerd en wat ik in de jaren zeventig op Radio Canada hoorde. We woonden toen niet ver van de Canadese grens en ik hield ervan om naar de verslagen van de ijshockeywedstrijden

van de Montréal Canadiens te luisteren. Mijn Frans klonk dan ook compleet anders dan dat van Daru.

Er zijn trouwens ook subtiele verschillen tussen de schoolscènes, waarin Daru zijn leerlingen het goede voorbeeld probeert te geven door een correct taalgebruik te hanteren, en de gesprekken die hij voert met andere volwassenen. Dan hoor je de muziek van zijn Spaanse en West-Algerijnse achtergrond.”

Is dat geen verloren moeite? De meeste toeschouwers zullen nooit merken dat uw accent niet honderd procent klopt.

“Misschien niet, maar het is mijn overtuiging dat je een publiek gemakkelijker in een verhaal doet geloven als je het correct vertelt. De taal is voor mij even belangrijk als de kleren die mijn personage draagt, de boeken die hij leest en de voorwerpen die hij gebruikt. Ik wil al die elementen volledig begrijpen.”

Hoe goed kende u de historische achtergrond?

“Ik dacht dat ik vrij goed op de hoogte was. (*lacht*) Ik lees veel en geschiedenis heeft me altijd al geïnteresseerd. Aan de universiteit studeerde ik politieke

wetenschappen. Toch heb ik onnoemelijk veel bijgeleerd. Ik was nog nooit in Algerije geweest. Voor het begin van de shoot heb ik er een beetje rondgereisd. Gewoon rondgelopen in Algiers, Constantine en het westen van het land. Gepraat met mensen in cafés, gekletst over voetbal. Ik las ook alles wat ik nog niet gelezen had van Camus en andere schrijvers van zijn generatie. Ik heb zelfs de muziek van die tijd opgediept. Het helpt allemaal.”

De wereld lijkt momenteel behoorlijk dol te draaien. Hoe kijkt u daar als wereldburger tegenaan?

“We praten al sinds mensenheugenis over het einde van de wereld. Culturen botsen vaak, maar de mensheid overleeft altijd. Natuurlijk is de verleiding groot om bang te worden als je de nieuwsberichten hoort. De gemakkelijke reactie is denken dat je er toch niets aan kunt doen en je gezin en bezit afschermen. Als je je machteloosheid echter wilt overwinnen, moet je zelf de eerste stap zetten. Dat begint met kleine dingen: iemand van een andere cultuur de hand schudden, een maaltijd met hem delen, luisteren naar wat hij te vertellen heeft.”

Kan cinema bijdragen?

Absoluut. Kijk maar naar het relaas van *Loin des hommes*. In wezen gaat het om twee mensen van verschillende culturen die door omstandigheden verplicht worden om samen tijd door te brengen. Door die ervaring zetten ze stappen in hun leven die ze in hun eentje nooit hadden gezet. Ik denk echt dat de kijker het verband met het heden zal leggen.

Dat is het mooie en het waardevolle aan kunst. Een goed verhaal, schilderij, gedicht of muziekstuk spreekt mensen overal ter wereld aan. Vooral als het heel specifiek is. Hoe regionaler een kunstwerk gekleurd is, hoe breder het publiek dat het zal bereiken. Daarom hebben we zoveel aandacht besteed aan taal, locaties en inkleding. Al die details maken een film veel relevanter voor de hedendaagse kijker.”

Loin des hommes gaat over de confrontatie tussen een westerling en een Arabier, deze dagen een hot topic.

“Zeker, maar het had evengoed over twee andere culturen kunnen gaan. Tijdens de opnames dacht ik uiteraard aan de toestanden in Palestina en Irak. Maar het verhaal deed me ook denken aan Argentinië, waar Europeanen

vanaf de 16^e eeuw de oorspronkelijke bevolking beroofd en uitgemord hebben. Wandaden die ook in de Verenigde Staten, Australië en Afrika werden gepleegd.

Ik dacht vooral aan Argentinië en Amerika omdat ik daar gewoond heb. In beide landen heb ik vrienden die afstammen van de oorspronkelijke bevolking. Zelf ben ik van moederszijde een rechtstreekse afstammeling van William F. Cody — beter bekend als Buffalo Bill — een van de boegbeelden van de agressieve Europese kolonisatie. Voor mij gaat de film dus over veel meer dan de confrontatie tussen het Westen en de Arabische wereld.” ■

VANAF 4 FEBRUARI IN DE BIOSCOOP

@RubenNollet

» **TALENKNOBEL**

Het is makkelijk voor ons om te schrijven dat Mortensen zijn talen kent, je wil natuurlijk ook bewijzen. Op Vertigoweb.be kan je hem aan het werk zien in het Spaans, het Deens, het Frans én het Arabisch.

“OM MACHTELOOSHEID TE OVERWINNEN MOET JE ZELF DE EERSTE STAP ZETTEN.”

Verminkt?
Verdacht?
Vermist?

Nieuw seizoen **Vermist**.
Elke donderdag om 21.00

POINT OF VIEW

Online vind je uitgebreide recensies en nog veel meer

» neem een kijkje op www.vertigoweb.be

De wedstrijd

Regie Martin Miehé-Renard
Cast Johanna Brüel, Sylvester Espersen Byder
Speelduur 1u35
Vanaf 11 februari in de bioscoop

Culturele grenzen worden doorbroken en religieuze verschillen worden onder de mat geveegd in dit sympathiek Deens jeugdavontuur. Denk aan *Bend It Like Beckham*, maar ditmaal met een zangwedstrijd als de motor van het inspirerende verhaal.

@TheJimeister

Wild Card

Regie Simon West
Cast Jason Statham, Dominik García-Lorido
Speelduur 1u32
Vanaf 11 februari in de bioscoop

Akteur Jason Statham (*Crank*) en regisseur Simon West (*Con Air*) schudden het stigma van de leeghoofdige knokcinema van zich af met een snedig en goed geschreven drama à la *Out of Sight*. Opgeluisterd met een paar stevige actiescènes weliswaar.

@RubenNollet

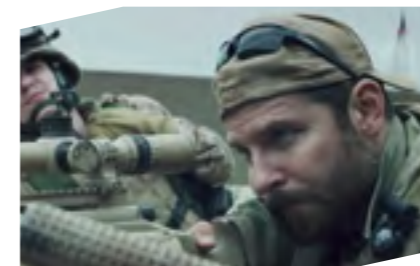

Kingsman: The Secret Service

Regie Matthew Vaughn
Cast Colin Firth, Samuel L. Jackson
Speelduur 2u09
Vanaf 18 februari in de bioscoop

Kick Ass-regisseur Matthew Vaughn tekent voor een aantrekkelijke en subversieve make-over van de spionage-prent. Een James Bond-achtig avontuur, maar dan met meer humor, fraaiere kostuums en baldadig-bloederige gewelduitbarstingen.

@Bvalkenborghs

American Sniper

Regie Clint Eastwood
Cast Bradley Cooper, Sienna Miller
Speelduur 2u12
Vanaf 25 februari in de bioscoop

Laat het aan goeie, ouwe Clint Eastwood over om een op het eerste gezicht simplistisch portret van een Amerikaanse oorlogsheld met meer dan 160 *kills* op zijn naam van de nodige weerborstels te voorzien. Intrigerende cinema voor zowel links als rechts.

@Waanzinema

Seventh Son

Regie Sergei Bodrov
Cast Ben Barnes, Julianne Moore
Speelduur 1u42
Vanaf 25 februari in de bioscoop

Draken? *Check*. Trollen? *Check*. Tovenaars? *Check*. Kabouters? Geen te zien, dus dat komt alvast mooi uit. De rest van uw appreciatie zal sterk afhangen van uw voorliefde voor fantasy, en voor Jeff Bridges die koeterwaals spreekt.

@fakerholic

BESTE. FILM. OOT.

Prince of the City

Regie Sidney Lumet | Cast Treat Williams, Jerry Orbach, Richard Foronij
Speelduur 2u47 | Jaar 1981

Prince of the City, Sidney Lumets epos over klikkende flik Danny Cielo (Treat Williams), werd lange tijd gezien als een langdradig doorslagje van *Serpico* (1973). Terwijl Lumet de prent net als mea culpa had bedoeld: "Sorry, maar *Serpico* was een stripfiguur. Dan liever een complex karakter als Cielo: is hij een held, of is hij een verrader?"

Een eerste struikelblok voor critici destijds was de lengte. 167 minuten was in 1981 eerder uitzondering dan regel. Lumet had de looptijd echter contractueel laten vastleggen, zodat hij tijdens de opnames geen compromissen diende te sluiten. Het ambitieuze scenario telde nu eenmaal 135 locaties en meer dan 130 personages. Gebrek aan authenticiteit kon men de filmmaker deze keer niet verwijten. Na de première kreeg Lumet dan ook telefoon van het hoofd van de Drug Enforcement Administration (DEA), met de vraag of ze zijn film als trainingsvideo mochten gebruiken.

Prince of the City zou ook banaal gefilmd zijn, zeker in vergelijking met de brutale poëzie van Martin Scorsese. "Terwijl het net mijn meest gestileerde werk is", aldus Lumet. "Zo laat ik slechts

één keer de hemel zien, om aan te tonen dat er geen uitweg is voor Cielo. Let ook op het lenzengebruik: niets ziet er normaal uit, de ruimtes zijn ofwel samengedrukt, ofwel uitgerekt. Een subtiele knipoog naar het onderliggende thema: niets is wat het lijkt." Er stond overigens nog een tweede clause in Lumets contract: geen bekende kop in de hoofdrol. "Anders zit de kijker zich toch maar af te vragen van waar hij die acteur ook weer kent."

Vierendertig jaar na datum is het nog steeds een raadsel waarom de prent geen grotere ster van de knappe en getalenteerde Williams heeft gemaakt. 's Mans getormenteerde vertolking als Cielo kan zonder blozen naast het beste werk van *method actors* Al Pacino en Robert De Niro staan (die overigens allebei naast de rol grepen). Zelf heeft de acteur inmiddels vrede met zijn status van *never-was*: "Ik ben zo trots op die film — ook al kan ik amper kijken naar mijn babyface. *Prince of the City* is veel meer dan een politiedrama. *It's a great American tragedy.*"

De film zelf is vandaag moeilijk te vinden — hij kwam pas vier jaar geleden voor het eerst uit op dvd — maar zijn invloeden zijn legio. Televisieserie *The*

Wire borduurde dankbaar voort op het thema van allesverslindende corruptie, en Christopher Nolan geeft openlijk toe de grimmige grootstad-look te hebben gepikt voor zijn *Dark Knight*-trilogie. Ook regisseur J.C. Chandor — wiens *A Most Violent Year* zich afspeelt in het jaar dat *Prince of the City* uitkwam — blijkt een bewonderaar: "Uiteraard ben ik me bewust van de gelijksoortige thematiek, maar ik zou wel gek zijn om mezelf al na drie films met Lumet te vergelijken. Dan hou ik mijn invloeden liever stil."

Prince of the City, voor eeuwig undercover. ▣

@Jonas_Govaerts

» KLAP

Toen Lumet in 2011 stierf, maakte Scorsese van de gelegenheid gebruik om zijn vergeten meesterwerk in ere te herstellen: "Sidney was bovenal een New Yorker, en er is geen film die ons zo'n diepgravende blik gunt op onze stad als *Prince of the City*." Wie zijn wij om Marty tegen te spreken?

04/03 > 22/03 2015
WWW.OFFSCREEN.BE

OFF SCREEN

FILM FESTIVAL | BRUSSELS | 8TH EDITION
CINEMA NOVA | CINEMATEK | BOZAR | CINEMA RITS

GOTHAM

Broedplaats van criminelen met superkracht.

Gotham. Nieuwe top crimi-serie.

Elke donderdag om 23.00